

Mojdehtheology

عنوان مقاله تحقیقی

تفاسیر گوناگون در ارتباط با ازدواج هوشع و جومر

سؤال تحقیقی:

آیا ازدواج هوشع با جومر، ازدواجی حقیقی بود؟

دانشجو: داود آذینی

استاد: کشیش دکتر کامبیز سقایی

تاریخ تحویل: ۲۰۲۴/۰۴/۲۰

مقدمه

کتاب هوشع، به‌عنوان اولین قسمت سلسله کتاب‌های انبیاء کوچک از بخش کانی عهد عتیق کتاب مقدس را شامل می‌شود. دوران خدمت او از آخرین دهه حکومت یربعام (۷۵۳ ق.م.) آغاز، و طی دهه‌های متمادی و تا حکومت حزقیا ادامه می‌یابد. او در دوره صلح و فراوانی نعمت، متولد شد، و خدمت خود را در اعلام داوری خدا بر پادشاه وقت، به‌نام بیهو آغاز نمود. بر این اساس دوران خدمت او در شرایطی بسیار متشنج و آشفته سپری گشت (۷۵۵-۷۱۰ ق.م.)؛ بدین ترتیب حکومت‌های فلسطین در طی نیمه دوم قرن هشتم قبل از میلاد، بسیار منقلب بود، و در این ایام هوشع نیز شریک اوضاع بد قوم خدا و تحت حکومت متزلزلی قرار داشت.

هوشع در ایام طولانی خدمت خود، دلسوزی غیر قابل وصفی را نسبت به قوم خدا ابراز می‌نمود، و آنان را در وضعیت گناه‌آلود موجود زمانه با واکنشی از احساس همدردی، رسیدگی و توجه داشت؛ ضمن مطالعه کتاب هوشع در اعماق تجربه شخصی و ترحم‌انگیز او، به عشق و محبت خدائی دست می‌یابیم، که در مقابل نیکوئی خود نسبت به قومش، واکنش شایسته‌ای دریافت نمی‌نمود.^۱ در فصول اول تا سوم نیز شاهد ازدواج هوشع و جومر هستیم، که بیانگر رابطه خدا با قوم اسرائیل است. بسیاری بر این اعتقاد هستند، که این ازدواج حقیقی نبوده است، و فقط تمثیلی از ازدواج خدا با قوم او می‌باشد؛ پس با این سؤال تحقیقی که: «آیا ازدواج هوشع با جومر، ازدواجی حقیقی بود؟»، نگاهی بر تفاسیر گوناگون در این خصوص می‌اندازیم.

ازدواج هوشع با یک زن فاحشه (۱: ۲)

بر اساس آیه دوم از فصل اول کتاب هوشع، گروهی بر تمثیلی بودن ازدواج هوشع با جومر باور دارند^۲، اما اکثر محققان امروزی بر این باور هستند، که این ازدواج حقیقی است، و این‌که جومر تا قبل از ازدواج فاحشه بوده، و یا بعد از ازدواج به این عمل ناشایست دست زده است، اختلاف نظر وجود دارند، زیرا مخالف خواست خداوند است؛ اما این آیه بر این دلالت دارد، که اولین فرزند جومر، از هوشع نبی می‌باشد، و دیگر فرزندان او، در نتیجه خیانت او می‌باشند، اما این مورد را از گفتار متن نمی‌توان جستجو کرد، بلکه هوشع از سوی خداوند هدایت می‌شود، که با زنی فاحشه ازدواج

۱ ساموئل شولتز، مهرداد فاتحی، عهد عتیق سخن می‌گوید (انتشارات ایلام انگلستان ۱۳۷۱). ۲۹۱
 ۲ برخی از مفسرین به‌نام ژروم، کیمچی، این عزرا، جان کالوین، ارنست هنگستنبرگ، و اف. سی. کیل

کند. در نتیجه، از متن کلام به‌نظر می‌رسد، که هوشع، پدر هر سه فرزند خود می‌باشد، و اگر اشاره به دو فرزند دیگر او نمی‌کند، به‌دلیل صرفه‌جویی زبانی متن است.^۳

مفاهیم الهیاتی

کتاب هوشع، به‌عنوان اولین سخنی از کلام خدا است، که ارتباط خدا با قوم خود را در لوای ازدواج هوشع با همسری خیانت‌کار به تصویر می‌کشد، ارتباط خدا با قومش که به‌صورت یک عهد در عهدعتیق بیان شده است، نشان‌دهنده رابطه‌ای عمیق و عاشقانه خدا با قومش می‌باشد، و از سمبلی مانند عهد ازدواج، که یکی از زیباترین روابط در جهان است، استفاده می‌کند، تا محبت و وفاداری خدا را نسبت به قومش نمایان سازد. اسرائیل به‌عنوان قوم برگزیده خدا باید مانند یک همسر، وفاداری خود را نسبت به خدا یا همان داماد آسمانی نشان دهد. هیچ قوم دیگری در این رابطه پذیرفته نیست (خروج ۲۰: ۱-۶؛ تثنیه ۴: ۱۵-۳۱)، و اگر این قوم نیز به خدا خیانت نماید، متهم به فاحشگی است (خروج ۳۴: ۱۱-۱۶؛ لاویان ۱۷: ۷؛ اعداد ۲۵: ۱؛ تثنیه ۳۱: ۱۶؛ داوران ۲: ۱۶-۱۷؛ ارمیا ۳: ۲).

اسرائیل به‌عنوان قوم برگزیده خدا در عهدعتیق نسبت به خدا تخطی نمود، و رابطه او با خدا مخدوش گردید، اما در عهدجدید، به واسطه پیمان جدیدی در خداوند عیسی‌مسیح، این رابطه احیاء گردید، و کلیسا به‌عنوان عروس مسیح به‌تصویر کشیده شده است (افسیان ۵: ۲۲-۲۳)؛ «عهدی که در خروج و تثنیه بیان شده، پس‌زمینه کتاب هوشع می‌باشد»^۴؛ در هر حال اراده خداوند بر این بود، که هوشع، زن زانیه‌ای را به همسری برگزیند، چراکه اسرائیل به‌عنوان عروس خداوند (حزقیال ۱۶: ۱-۱۵)، خود را با زنا‌ی روحانی، به خدایان غیر سپرد، و این عنوان «زن زانیه»، لقب قومی بود، که روح زناکار در او قرار داشت.^۵

نقد و بررسی

کندوکاو در این‌خصوص، دیدگاه‌های متفاوتی را بر ما نمایان می‌کند، اما هفت مورد از نظریات عنوان شده، به این شرح می‌باشد: سمبولیک، رویاگونه، صیغه، تحت الفظی، تقریباً تحت الفظی، زنا‌ی روحانی و فاحشه مراسم مذهبی بت‌پرستان؛ رویکرد تمثیلی، حکایت از ازدواج جومر، همسر خیانت‌کار هوشع به صورت تمثیلی دارد، که سمبل ازدواج و رابطه قومش با خدا است، و حقیقت نداشت. در مورد مبحث رویاگونه، چنین برداشت می‌شود، که خدا، هوشع را در

^۳ بوجین اچ. مریل، مارک ای. روکر، مایک ای. گریسانتی، ادوین پامالوچی، جهان و کلام: معرفی و بررسی عهدعتیق (انتشارات B&H)، ۵۳۷

^۴ همان، ۵۴۱

^۵ هنری هلی، جسیکا باباخانیان، سابرینا بدلیان، ادوارد عیسی‌بیک، راهنمای کتاب مقدس (انتشارات publisher هلند ۲۰۰۰). ۳۵۵

رؤیا از کار شنیع همسرش آگاه ساخته است، مورد دیگر بر این دیدگاه قرار دارد، که جومر هیچگاه با هوشع ازدواج دائم نداشته، بلکه به صورت صیغه‌ای و موقت با او ارتباط داشته است.

تفسیر تحت الفظی که از این آیه می‌توان استنباط کرد، بدین‌صورت است، که در واقع هوشع، یک زن فاحشه را به همسری برگزیده است. دیدگاه تقریباً تحت‌اللفظی که تا حدودی به دیدگاه قبلی نزدیک است، و اینکه جومر هنگام ازدواج پاکدامن بوده، اما او به ازدواج وفادار نبود، و به او خیانت می‌کند؛ از طرفی دیگر، دیدگاه زنای روحانی بر این عقیده استوار است، به‌دلیل اینکه قوم خدا وفادار نبود، و نسبت به خدا، زنای روحانی نمود، پس جومر هم از این طایفه محسوب می‌شود، و ازدواج او با هوشع هم زنای روحانی به‌حساب می‌آید. هفتمین و آخرین دیدگاه به آیه (هوشع ۴: ۴) اشاره دارد، زمانی که قوم برای پرستش بت به بت‌کده‌ها می‌رفتند، و جومر نیز به‌دلیل مشغولیت زیاد همسرش در خدمت به خداوند، به بت‌کده‌ها می‌رفت و فاحشه‌گری می‌نمود. خیانت کرد.

از تفاسیر مختلف این آیه بر می‌آید، که مورد تقریباً تحت‌اللفظی را می‌توان هم از نظر نزدیک بودن به واژگان متن اصلی، و هم از لحاظ این‌که معنایی در ورای معنای تحت‌اللفظی نهفته است، را پذیرفت. بر این اساس، جومر پس از ازدواج با هوشع، به عهد ازدواج خود وفادار نبود، و فاحشه‌گری می‌کرد، و خدا نیز طبق پیش‌دانی خود، می‌دانست، که جومر به او وفا نخواهد کرد، و در نتیجه به گناه و زنا دست خواهد زد. «زنی که احتمالاً در ابتدا پاکدامن و محبوب بود، ولی بعدها خیانت ورزیده، او را ترک کرد و معشوقه‌ی مرد دیگری شد که می‌توان بهتر نیازهای او را در زمینه‌ی خوشگذرانی و تجملگرایی تأمین نماید»^۶ (هوشع ۲: ۵).

نتیجه‌گیری

با نگاهی به تفاسیر مختلف این متن از کلام خدا، و در پاسخ به سؤال تشریحی، به‌سادگی می‌توان به این نتیجه رسید، که ازدواج با زن فاحشه، یک تجربه‌ی حقیقی در زندگی هوشع بود، که در پاسخ به فرمان خداوند، باید این ازدواج را بپذیرد، تا نشانه‌ای باشد، از محبت خدا نسبت به اسرائیل زناکار. چراکه خدا، طلاق‌نامه‌ی او را داد (اشعیاء ۵۰: ۱)؛ همان‌گونه که خدا، رابطه‌ی شکسته شده‌ی خود را با قوم خود به‌واسطه‌ی خون عیسی‌مسیح و در عهدی جدید بازخرید نمود، هوشع نیز بار دیگر، جومر را محبت نمود، و او را بازخرید کرد (هوشع ۳: ۱-۲)، در شرایطی که جومر در معابد

بت‌پرستان با انجام اعمال غیر اخلاقی، و گناه زناکاری شهره شده بود (هوشع ۴: ۱۱-۱۴)، توبه کرد و پاکدامنی را پیش گرفت.^۷

کتاب هوشع یک پیغام مهم و اساسی را در زندگی امروزه برای انسان دارد، این متن به‌طور واضح بیان می‌کند، که میان گناه مکرر انسان و عدالت خداوند رابطه‌ای مستقیم وجود دارد، که پولس رسول در یک جمله بر ما نمایان می‌دارد: «مزد گناه موت است، اما نعمت خدا حیات جاودانی در خداوند ما عیسی مسیح» (رومیان ۶: ۲۳). در این آیه از کلام خدا، این مطلب گواه محبت، فیض و بخشش خدا در عیسی مسیح است، این‌که عشق خدا نسبت به انسان‌ها غیرمشرط است، برای هر کس که به او ایمان آورد، هلاک نگردد، بلکه حیات جاودان یابد (یوحنا ۳: ۱۶-۱۸). پس خدا مشتاق است، تا توبه‌کارانی را که به او روی می‌آورند ببخشد، و او قادر است، که رابطه‌اش را با آنان از نو بنا کند.^۸

^۷ همان، ۳۵۵

^۸ کتاب مقدس حیات وافر: نسخه کاربردی (انتشارات بین‌المللی لایف U:S:A ۲۰۱۵)

منابع

شولتز، ساموئل. مهرداد فاتحی. عهد عتیق سخن می‌گوید (انتشارات ایلام انگلستان ۱۳۷۱)

مریل، یوجین اچ. مارک ای. روکر، مایک ای، گریسنتی. ادوین یاماوچی. جهان و کلام: معرفی و بررسی عهد عتیق

(انتشارات B&H)

هلی، هنری. جسیکا باباخانیان. سابرینا بدلیان. ادوارد عیسی‌بیک. راهنمای کتاب مقدس (انتشارات publisher هلند

۲۰۰۰)

کتاب مقدس حیات وافر: نسخه کاربردی (انتشارات بین‌المللی لایف U:S:A ۲۰۱۵)

سایت مزده: www.mojdehtheology.org

تعداد کلمات درون متنی: ۱۳۳۲

تعداد کلمات برون متنی: ۹۵

تعداد کل کلمات: ۱۴۲۷